

ΓΡΑΠΤΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ «ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ»
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10^ο : Ο ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΘΕΜΑΤΑ

1. Να διαπιστώσετε αν οι ακόλουθες προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες και να κυκλώσετε το **Σ** αν είναι σωστή ή το **Λ** αν είναι λανθασμένη:

α) Τα τέλη είναι μία πηγή εσόδων για το κράτος.

Σ Λ
 Σ Λ

β) Οι φόροι καταναλωτικών δαπανών ανήκουν στους άμεσους φόρους.

γ) Αν το κράτος δανείζεται με χρηματικά κεφάλαια που προέρχονται από μία αλλοδαπή εμπορική τράπεζα, τότε έχουμε εσωτερικό δανεισμό.

Σ Λ

δ) Η φορολογική δήλωση είναι το ειδικό έντυπο στο οποίο δηλώνονται τα ετήσια εισοδήματα.

Σ Λ

2. Να αναλύσετε τις κατηγορίες στις οποίες διακρίνονται οι δημόσιες δαπάνες.

3. Να κάνετε σύντομη αναφορά στα συστήματα του εισοδήματος, ανάλογα με τον τρόπο υπολογισμού του φόρου που αντιστοιχεί σε κάθε εισόδημα. Ποιο από αυτά εφαρμόζεται συνήθως και ποιο σπάνια στις σύγχρονες κοινωνίες;

4. Να αναφέρετε όσα γνωρίζετε για το δημόσιο προϋπολογισμό.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

2. Το Κράτος για να λειτουργήσει και να πετύχει τους σκοπούς του, όπως τους γνωρίσαμε παραπάνω, διενεργεί δαπάνες.

Οι δαπάνες που προορίζονται για αγορές διαφόρων υλικών προϊόντων και υπηρεσιών (π.χ. από τη γραφική ύλη, τα θρανία, τους μισθούς των δημοσίων υπαλλήλων, τα γραφεία, τη θέρμανση, το φωτισμό κτιρίων και δημόσιων χώρων, μέχρι τα αεροπλάνα, τα ελικόπτερα, τους πυραύλους κ.τ.λ.) ή για κατασκευές δημοσίων έργων (λιμάνια, δρόμοι, σχολικά κτίρια κ.τ.λ.) αποτελούν τη μία κατηγορία δαπανών την οποία αποκαλούμε δημόσιες δαπάνες για αγαθά και υπηρεσίες.

Όσες από τις δαπάνες αυτές γίνονται για την αγορά κεφαλαιουχικών αγαθών με σκοπό να ικανοποιήσουν ανάγκες για πολλά χρόνια τις αποκαλούμε δημόσιες δαπάνες για επενδύσεις, ενώ τις υπόλοιπες δημόσιες δαπάνες κατανάλωσης.

Μια δεύτερη κατηγορία δημοσίων δαπανών είναι αυτές που γίνονται για ενίσχυση ατόμων ορισμένων κατηγοριών, όπως τα επιδόματα ανεργίας, οι συντάξεις των δημοσίων υπαλλήλων, οι υποτροφίες των σπουδαστών κ.τ.λ. Οι δαπάνες αυτές ονομάζονται μεταβιβαστικές πληρωμές.

Η περισσότερο όμως γνωστή σε όλους μας διάκριση των δημοσίων δαπανών, είναι αυτή που γίνεται ανάλογα με το σκοπό που εξυπηρετούν. Δηλαδή έχουμε τις δαπάνες για την Παιδεία, την Εθνική Άμυνα, την Υγεία, τη Δικαιοσύνη κ.τ.λ.

3. - Το σύστημα της αναλογικής φορολογίας, σύμφωνα με το οποίο το ποσό του φόρου είναι ανάλογο με το ύψος του εισοδήματος.

- Το σύστημα της προοδευτικής φορολογίας, σύμφωνα με το οποίο όσο μεγαλύτερο είναι το εισόδημα, τόσο μεγαλύτερη είναι η φορολογία

- Το σύστημα της αντιστρόφως προοδευτικής φορολογίας, σύμφωνα με το οποίο ο φόρος επιβαρύνει αναλογικά περισσότερο τα χαμηλότερα εισοδήματα.

Στις σύγχρονες κοινωνίες για τους φόρους εισοδήματος εφαρμόζεται συνήθως το σύστημα της προοδευτικής φορολογίας και, σπανιότερα, το σύστημα της αναλογικής φορολογίας.

4. Ο Δημόσιος Προϋπολογισμός καταγράφει με λεπτομέρεια όλες τις δαπάνες τα έσοδα του κράτους που προβλέπονται για το επόμενο έτος. Συντάσσεται από το Υπουργείο Οικονομικών (πριν αρχίσει το οικονομικό έτος στο οποίο αναφέρεται. Π.χ. το 2002 συντάσσεται ο προϋπολογισμός για το 2003) και αποτυπώνει τις ανάγκες και τις πολιτικές προτεραιότητες - επιλογές της κυβέρνησης για τη διαχείριση των δημοσίων οικονομικών. Ο Προϋπολογισμός κατατίθεται στη Βουλή και ψηφίζεται από τους βουλευτές. Αφού ψηφιστεί, γίνεται νόμος του κράτους και δεσμεύει την κυβέρνηση και τη δημόσια διοίκηση για τον τρόπο που θα χειριστεί το δημόσιο χρήμα.

Όταν οι προβλεπόμενες δαπάνες είναι ίσες με τα προβλεπόμενα έσοδα (στα οποία δεν περιλαμβάνονται τα δάνεια που θα γίνουν στη διάρκεια του έτους) τότε ο προϋπολογισμός είναι ισοσκελισμένος.

Όταν οι δαπάνες είναι μεγαλύτερες από τα έσοδα, τότε ο προϋπολογισμός είναι ελλειμματικός, και η κυβέρνηση πρέπει να καταφύγει στο δημόσιο δανεισμό για να καλύψει το έλλειμμα. Όταν οι δαπάνες είναι μικρότερες από τα έσοδα, τότε ο προϋπολογισμός είναι πλεονασματικός.

www.economics.edu.gr